

CHRISTIANI DRUTHMARI

CORBEIENSIS MONACHI

EXPOSITIUNCULA IN JOANNEM EVANGELISTAM.

(Bibl. vet. Patr. ibid.)

Gratiam pro gratia, id est, primo fidem, deinde remissionem peccatorum, et vitam æternam. De plenitudine ejus misericordiae accepimus. Lex per Moysen data est, ostensa peccata: hoc est remissio peccatorum. Veritas, cognitio ipsius et vitæ æternæ datio. Trinitas unus Deus misit Joannem baptizare, et Joannes aliqua noverat de Domino: aliqua esse doctus in baptismo, videlicet quia ipse per omnes suos servos esset baptizaturus, et ipsius baptismus diceretur, non alicujus. Dolus est cum aliud agitur et aliud fingitur. In Nathanaele confessionem peccati laudavit, folia ficulnæ intelliguntur peccata Nathanael, populus qui de Judæis creditur designatur, Philippus prædicatores. Angeli, prædicatores, ascendentes supra filium hominis, supra Ecclesiam suam. Ascendentem unumquemque ut Paulus: *Qui audivit*, ait, *verba in paradiso, quæ non licet homini loqui.* Descendentem, cum dicit: *Non potui loqui vobis tantum spiritualibus, sed quasi carnalibus.*

Stabat Joannes. Id est in persecutione virtutum, unde merebatur celsitudinem considerare divinitatis. Stabant discipuli, quia magistrum ejus sequebantur in bonis. *Videns Jesum ambulantem.* Hoc est in terra cum hominibus conversantem, et profectum vitæ demonstrantem. *Agnus.* Quia immolaturum erat pro nobis, et lanis sui velleris largiturus exempla virtutum. Bene duo discipuli, quia qui Dominum sequitur geminæ charitatis munere ornatus debet incedere. Vidit illos, quia qui intentionem bonam habent, Dominus et approbat et adjuvat. Quod mansionem ejus inquisierunt, docent ut omnes qui Dominum opere sequentur, pro vita æterna hoc agant. Hora erat decima, quia qui ad Domini mansionem vult venire, legem quæ in decem verbis comprehenditur debet habere consummatam. Die uno manserunt, quia *melior est dies una in atris tuis, super millia.* Sicut Andreas fratrem suum ad Dominum adduxit, sic unusquisque proximum suum debet ad Dominum ducere. Intuitus eum Jesus interioribus oculis cordis, et nomen quod a parentibus acceperat, dicit, et nomen quod Ecclesiæ congrue vel fundamento imposuit. Dico Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis, id est executorem. Nathanael, *Domus Dei* vel *Deus meus.* Die tertia, tertia ætate sæculi. Primo ante legem, patriarcharum exemplo, secundo sub lege, scriptis prophetarum: tertio, sub gratia Evangelii. Mater Domini, synagoga, mulier, Eva appellata est: statim ut facta, inquit: *Formavit eam in mulierem.* Vasa sex, lapidea corda sunt sanctorum, quæ posita sunt ad

exemplum credentibus, per sex sæculi ætates. Secundum purificationem Judæorum. Quia illis data solis est lex. Metretas binas, dilectionem Dei et proximi. Ternas, propter mysterium Trinitatis; ministri, apostoli. Implendo, id est intelligendo. Prima hydria sub Abel; secunda sub Noe; tertia sub Abraham; quarta sub David; quinta sub Jesu, populus de captivitate redactus; per septuaginta annos plenitudinem honorum operum; per dona Spiritus sancti vita intelligitur. Sexta ætate Dominus apparuit qui ipsam aquam in vinum mutavit. Triclinium est, tres ordines in Ecclesia, conjugatorum, continentium, doctorum. Per columbam Spiritus sanctus accipitur, per oves prædicatores, per oves, plebs. Quadraginta sex annis, quia Christus de Adam erat: et Adam interpretatur ibi quadraginta sex. Boves doctrina cœlestis; oves, opera munditiæ et pietatis, columbæ, spiritus intelligitur. Vendunt boves, qui doctrinam Dei pro terreno questu impendunt; vendunt oves, qui pro humano favore opera pietatis exercent; vendunt columbas, qui gratiam Spiritus sancti pro pretio ac pro vulgi opinionæ tradunt; nummos vendunt, qui aperte terrenis rebus inserviunt. Funiculi, multitudo peccatorum, effudit æs, qui aufert figurâs rerum quas dilexerunt. Prima ædificatio templi, sub Salomone septem annorum. Sub Zorobabel, quadraginta sex annorum. Et conceptio hominis in utero, sex diebus lactis similitudinem habet: novem, sanguinis; in duodecimo solidatur; in octavo decimo firmatur; sex et novem et duodecimo et decem et octo quadraginta quinque sunt. Adde unum quo in membra dividitur, quadraginta sex sunt. Nicodemum, interpretatur. *Si terrena dixi vobis.* Hoc est solvite templum hoc. *Cœlestia.* Spiritus ubi vult spirat. *Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit.* De purificatione, id est per baptismum, utrum Joannes an Christus esset melior. Non enim ad mensuram dat Deus spiritum, id est, Filio. Hominibus vero aliis datur per spiritum in sermone sapientiæ, et reliqua. *Pater diligit Filium, et omnia dedit ei in manum,* ut sit æqualis Patri subauditur. *Ænon dedicatio,* et cetera: Salim; Sichar, conclusio: Sichem humerus. Fatigatur ex itinere. Carnis assumptio, iter ipsius; hora sexta, sextam ætatem sæculi significat; ad puteum, ad profundum nostræ habitationis; mulier, Ecclesia de gentibus; hydria, cupiditas; aqua, voluptas sæculi. Donum Dei, Spiritus sanctus; aqua, fons vitæ; quinque viri, quinque sensus corporis. Messores prophetæ et patriarchæ designant deorsum semine nati; apostoli

surrexerunt, simul gaudeat qui seminat, et qui metet; apostoli et prophete annuntiant Christum paganis; biduo mansit, geminum charitatis præceptum dedit: hoc est Filio audire quod esse, et hoc videre quod esse. *De morte ad vitam.* A morte infidelitatis ad vitam fidei. *Qui audierint vivent.* Id est qui obaudierint vel obediuerint. Dedit Filio vitam, id est genuit Filium; qui esset vita in semetipso, gignendo dedit. De ista resurrectione animarum dicebant hæretici jam factam. *Pater non judicat quemquam.* Quia forma servi quæ judicata est, judicabit in fine, et non ibi videbitur divinitas. *Non facio voluntatem meam,* hoc est solam meam. *Omnia demonstrat Filio:* non faciendo, demonstrat Filio, sed demonstrando facit per Filium Pater, unum est facere et demonstrare. *Majora demonstrabit ei,* assumpto omnia, id est resurrectionem corporum. *Sicut Pater suscitavit mortuos, sic et Filius quos vult vivificat.* Id est similis de resurrectione animarum in resurrectione corporum. *Pater non judicat quemquam.* Stadiis viginti quinque legem significat, quia quinquies quini viginti quinque faciunt. Sed huic legi antequam Evangelium veniret, deerat perfectio. Perfectio autem in senario numero comprehenditur, quia Deus sex diebus mundum perfecit. Et quinque per sex multiplicentur ut lex per Evangelium impleatur, quia sexies quinque triginta faciunt. *Venit Christus.* Primo summatum dicit, postea recapitulat quomodo venerit, et ostendit, quia pedibus ipsum mare transiit, non per navim. *Deus Pater signavit.* Signum ponere, consignare. Dixerunt Judæi: Moyses dedit manna, tu hordeum. *Omne quod dat mihi Pater, non ejiciam foras.* De illa vita æterna unde dictum est: *Intra in gaudium Domini.* *Qui manducat carnem meam et bibit sanguinem meum.* Hoc est qui manet in me, et ego in eo. *Cum videritis filium hominis ascendentem ubi erat.* Tunc intelligitis non de carne corporis dixisse, quia caro hominis ad manducandum nihil prodest. Manet quis in Deo, cujus membrum est, manet ipse in nobis, cum sumus templum ejus. Qui perseveraverit, hic salvus erit. *Nolebat ambulare in Judæam.* Exemplum præbebat suis. *Tempus meum nondum advenit.* Tempus exultationis, quod erit in die judicii vel tempus passionis. *Ad diem festum huic.* Ubi gloriam humanam quærat. Scenopegia est in isto mundo tanquam in deserto, et Christus latet. *Ubi sum, vos non potestis venire.* Non dixit ubi ero, sed ubi sum per divinitatem. *Si quis sitit fluenta aquæ vivæ.* Charismatum, dona vel charitas intelligitur. Nondum spiritus datus sic profuse, sicut post resurrectionem suam, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Quare post resurrectionem? quia perfectiores erant apostoli ad custodiendum spiritum, ut in resurrectione nostra flagret. *Oves meæ vocem meam audiunt.* Hoc est qui perseveraverit, et reliqua. *Ego veni ut vitam habeant æternam.* Ingredients in Ecclesiam, ut abundantius habeant in vita æterna. Ingrediuntur per fidem in Ecclesiam: egrediatur, ad

vitam æternam. *Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem.* In hoc constat qui agnosco Patrem et cognoscor a Patre. *Quia animam meam pono pro ovibus meis.* Id est ea charitate qua pro ovibus meis morior, quantum Patrem diligam ostendo. *Facta sunt encenia.* Per tres vias celebravit Judæi enceniorum diem. Unum, quando Salomon dedicavit templum in mense Octobri, decimo die ejusdem mensis. Secundo, quando ab his dedicatum est qui de Babylone venerant. Tertio, quando a Juda Machabæo iterum dedicatum est: id est in Decembri vigesima quinta die ejusdem mensis. *Pater, clarifica Filium tuum.* Similitudine dedit nobis; in tentatione quid agere et dicere debeamus. *Et clarificavi.* Hoc est ante sæcula, et est quando stellam magi ad eum demonstrandum viderunt; et cum spiritus in specie columbæ super eum apparuit; et cum in monte transfiguratus est. *Clarificabo.* Cum resurget et ascendet in cælum. *Nunc judicium est mundi.* Judicium hic discretionis accipitur; ut psalmista. *Nunc princeps hujus mundi.* Id est diabolus. *Ejicietur foras.* Videlicet de cordibus electorum multorum. *Omnia traham ad meipsum.* Id est omnia de quibus diabolus erit ejectus. Non dixit omnia, sed omnia, corpus et animam, et reliqua omnia prædestinata, vel electa. *Si exaltatus fuero.* Si, pro cum. *Quis est iste filius hominis?* Superius dixit: *Venit hora ut glorificetur filius hominis;* et dixit: *Adhuc modicum lumen in vobis est.* Quasi dixerit Christus in domo manet in æternum. *Ne tenebræ vos comprehendant.* Hoc est si negaveritis ejus humanitatem. Propterea non poterant credere. Ubi intelligendum est, quia nolebant: quemadmodum dictum est Domino, *Si non credimus illi, ille fidelis est,* negare seipsum non potest; non quia mutari homines, sed quod vitalia sapiunt, non possunt credere. *Ego non judico quemquam.* Hoc est modo. *Verbum quod locutus sum.* Id est meipsum. *Dedit filio vitam,* id est gignendo. *Nunc clarificatus est filius hominis.* Quia exeunte immundo, omnes mundi remanserunt. *Et continuo clarificabit eum.* Scilicet passione et resurrectione sua. *Quæritis me* et sicut dixit Judæis: *Quo ego vado, vos non potestis venire, et vobis dico modo.* Judæis autem non dixit, modo subauditur. *Si quominus dixissem.* Hoc est si alicubi nisi in domo Patris mei fuissent multæ mansiones paratæ, dixissem vobis. Paravit nobis dum pro nobis mortuus est. *Si abiero.* Hoc est per carnis absentiam. *Philippe, qui videt me.* Tanquam melior esse Pater, cupiebat videre subauditur. *Majora faciet.* Etiam in salute gentium quo facerent dixit. *Quia ad Patrem vado et quod petieritis, hoc faciam.* *Et alium paraclytum.* Hoc est ut plus habeant. *Rogabo Patrem.* Per humanitatem, dabo per divinitatem. *Ego vivo.* Mox per resurrectionem immortalis. *Et vos vivetis.* In fine immortales. *Qui habet mandata mea.* Id est in memoria. *Et servat.* Id est in opere. *Diligam eum.* Hoc est ut perveniat ad visionem veritatis. *Et manifestabo ei meipsum.* Subauditur per eandem charitatem. *Et sermo qui ipse est. Pacem-*

in prima non dixit meam, sed in secunda; et ista **A** torrentem Cedron. Cedron, genitivus Græcus pluralis est, quod potest dici cedrorum. Aut ad sequentes dies vos ascendite, ego non ascendam. Videlicet ad istum primum ascendit. Veni ut qui non vident rideant. Et qui videbant, id est, videre putabant, noluerunt in eum credere, et ideo cæci permanserunt. Monumentum Dei dicitur ab evangelistis locus rotundus, ad cuius ostium advolutus fuit lapis. Sepulcrum vero dicitur locus in ipso tugurio, in Aquilonari parte monumenti, in quo Dominicum corpus quævit. Lapis rotundus istus est, et duo altaria desuper facta sunt.

Propter verbum quod locutus sum vobis. Hoc est credulitatis, quia sine verbo nihil est baptismus. Manere nos in Christo et Christum in nobis, hoc est nobis prodest, non illi. Præcepta Patris servari, Hoc est ut morerer pro hominibus. Gaudium vestrum impleatur. Hoc est habere consortium cum ipso. Aliud est esse servum timoris, aliud amoris. Omnia nota feci vobis. Significat quod se sciebat esse facturum.

Eatis volendo, fructum æternæ gloriæ percipiendo. Si non venissem, peccatum non haberent. Hoc est peccatum incredulitatis quo despexerunt credere in eum, videlicet homicidii, quo eum occiderunt. A patre procedit, et ego mittam. Unum est, quia procedit a Patre et Filio, et venit sua sponte. Perhibebit de me. Hoc est ut faciat eos credere in me. Hæc ab initio non dixi. Hoc est de promissione sancti Spiritus, vel de expulsionem Synagogæ, videlicet de occisione, et reliqua. Ille arguet mundum. Arguet ille Spiritus veritatis de his mundum, sed solummodo Judæam; tanquam si diceret: Ille infundet in vestris cordibus charitatem. Natus est homo in mundum. Subaudiendum est, vel Christus surrexit, vel Ecclesia parturiet filios in vitam æternam. Me non rogabitis. Id est non interrogabitis. Non petistis quidquam. Hoc est, quia in nomine Jesu non petierunt. Non rogabitis. Hoc de futuro dixit qui sufficienter habebunt. Quia vos me amastis. Subauditur: Pater prius amavit gratuitum, et effecit ut crederent in Filium, et amarent eum. Exivi a Patre. Subaudiendum est: quia in ea forma qua æqualis est Patri, et in assumpta creatura minor apparuit. Et venit in mundum. Hoc est, in forma servi: hujus mundi amatoribus præbuit. Reliqui mundum. Id est humanitatem ad Patris majestatem adduxit. Ecce nunc palam loqueris. Putabant apostoli adhuc rudes palam fuisse, quia profunditatem datorum capere non valebant. Nunc scimus. Dominus sciens cogitationes eorum, locutus est de his quæ ipsi interrogare volebant. Modo creditis, inquit Jesus, ecce venit hora, et jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria. Hoc subaudiendum, in infidelitatis timorem. In me pacem habeatis. Id est, fidem non desideratis; vel etiam inter suos pacem habeant, et se ament. Claritatem quam dedisti mihi dedi eis. Hoc est cognitionem omnipotentis Patris in Filio. Trans

Septicimum sanctæ Mariæ est in valle Josaphat, in basilica in qua aliquando sepulta fuit. Sed de eodem sepulcro quomodo vel quâ tempore, an a quibus personis sanctum corpusculum ejus sit ablatum, nullus potest referre pro certo.

Corpus Simeonis et Joseph bajoli Domini in ipsa valle, in alia basilica sepulta sunt inter montem Sion et montem Oliveti, in valle Josaphat.

Sal terræ dicitur qui in terra invenitur, et non fit de aqua. Unde Dominus. Vos estis sal terræ.

In Draconitida regione est fons cui nomen Fialis, unde oriuntur fontes subterranei, centum viginti stadii usque ad Casaream Philippi: quæ et Paneas dicta est a Panio monte, ubi divisi oriuntur Jor et Dan. Et post paululum junguntur et fit fluvius centum viginti stadiis usque ad urbem Juliam; et tunc facit lacum Genesar, qui et Chennereth vocatur. De locustis, et mel silvestre. Locustæ sunt in ipsa terra minimum genus, quarum corpuscula in modum digiti manus exsilia et brevia sunt. Et quia earum brevis est volatus, similes sunt saltibus levium ranarum; et facile in herbis rapiuntur, et coctæ in oleo victum præbent pauperum. De melle vero silvestri. Sunt arbores parvæ, lata et rotunda habentes folia, lacteum colorem, et saporem mellei: quorum foliorum natura fragilis valde est; et qui volunt comedere, ea primum manibus confricant, deinde comedunt; et hoc est mel silvestre in silvis reperitum. Locus ubi Dominus quinque millia hominum pavit, citra mare Galileæ est; et post attatum habens fontem, de quo bibunt ipsi qui sunt Capharnaum, secus lacum Chennereth. Mons Thabor triginta stadiis sublimatur, super latus viginti quatuor, subauditur stadiis.